

Univerzita Pardubice

Fakulta filozofická

Historie Věznice Mírov v kontextu vězeňského systému ČR

Ondřej Beneš

Bakalářská práce

2009

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladu, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 27. 3. 2009

Ondřej Beneš

Poděkování:

Rád bych na tomto místě poděkoval panu PhDr. Martinu Kocandovi. za odbornou pomoc, cenné rady, připomínky a čas, který mi věnoval při vypracování této práce.

SOUHRN

Práce se zabývá historií Věznice Mírov po roce 1989 a vězeňstvím v České republice. Popisuje rozvoj a charakteristiku českého vězeňství, práva a povinnosti odsouzených a také výhled do budoucnosti.

Popisuje historii Mírova od událostí roku 1989 až po současnost, aktivity odsouzených a průběh trestu odnětí svobody.

KLÍČOVÁ SLOVA

Věznice Mírov, historie, vězeňství v ČR, trest

TITLE

The history of the Prison Mírov in the context of the prison system of Czech Republic

ABSTRACT

The work deals with the history of Prison Mírov after year 1989 and prison service in Czech Republic. It describes development and characteristic of Czech prison service, discretions and duties of the condemned and also perspective on the future.

It describes the history of Mírov from the incident of year 1989 to the present, activities of the condemned and the process of the punishment of imprisonment.

KEY WORDS

The prison Mírov, history, prison service in CR, punishment

ÚVOD.....	9
1. VĚZEŇSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE.....	10
1.1. Rozvoj vězeňského systému v České republice.....	10
1.2. Investiční výstavba od roku 1993.....	14
1.3. Pro srovnání: Vývoj slovenského vězeňského systému po roce 1993.....	16
2. VÝKON TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY A ROZDĚLENÍ VĚZNIC.....	18
2.1. Výkon trestu odnětí svobody.....	18
2.2. Přijímání a umístování odsouzených ve výkonu trestu.....	19
2.3. Rozdělení věznic.....	20
2.3.1. <i>Výkon trestu v jednotlivých typech věznic.....</i>	<i>20</i>
2.3.2. <i>Bezpečnostní stránka věznic.....</i>	<i>22</i>
2.3.3. <i>Vězeňská služba.....</i>	<i>23</i>
2.4. Práva a povinnosti odsouzených.....	23
2.5. Odsouzení a zaměstnání.....	27
2.6. Pojmy spojené s vězeňstvím.....	29
2.6.1. <i>Humanizace vězeňství.....</i>	<i>29</i>
2.6.2. <i>Alternativní tresty.....</i>	<i>30</i>
2.6.3. <i>Kázeň, kázeňská odměna, kázeňský trest.....</i>	<i>31</i>
2.6.4. <i>Psychózy.....</i>	<i>33</i>
2.7. Budoucnost vězeňství.....	33
3. MÍROV PO ROCE 1989.....	36
3.1. Situace ve věznici.....	36
3.2. Stavební úpravy.....	39
3.3. Zaměstnanci na Mírově.....	39
3.4. Současnost.....	40
ZÁVĚR.....	41
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	42
INTERNETOVÉ ZDROJE.....	43
SEZNAM PŘÍLOH.....	44

ÚVOD

Název mé práce je Historie Věznice Mírov v kontextu vězeňského systému ČR. Cílem této práce je přiblížit všem čtenářům vězeňství v České republice, jeho vývoj i současnost.

Práce je rozdělena do tří kapitol. V první kapitole se soustředím na rozvoj vězeňského systému v ČR po roce 1989, kdy se na našem území začala psát nová kapitola. Po vzniku republiky v roce 1993 zde probíhala zásadní změna v mnoha odvětvích a vězeňství bylo jedním z nich. V této kapitole zachycuji také rozvoj vězeňství na Slovensku, aby si každý mohl utvořit vlastní obraz.

V další kapitole se snažím popsat dnešní vězeňství u nás od nastoupení k výkonu trestu odnětí svobody až po rozdělení věznic. V závěru této kapitoly se pokouším nastínit i možnou budoucnost vězeňství.

Poslední kapitolou je část, která popisuje přímo Věznici Mírov, která má v našem vězeňství jednu z nejvýznamnějších rolí. Historie Mírova je více než bohatá, ale já se cíleně zaměřuji pouze na období po roce 1989. Popisuji zde změny počtu vězňů, organizační změny a také i stavební změny samotného objektu hradu.

1. VĚZEŇSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE

1.1. Rozvoj vězeňského systému v České republice

Tradice českého vězeňství se začala tvořit ve 20. letech minulého století, ale kontinuita byla z velké části narušena 2. Světovou válkou a dále také poválečným vývojem. Snaha o jisté změny se dá zaznamenat již v polovině 60. Let, ke skutečné transformaci našeho vězeňství dochází až v letech devadesátých a v současnosti.

„K uplatnění nové koncepce reformním úsilí po roce 1990 bylo nutno přehodnotit vývoj českého vězeňství v předchozích letech, zejména se zřetelem na negativní vlivy po roce 1948, ale také se zřetelem na dílčí úspěchy, kterých bylo dosaženo při využívání i penologie a penitenciární teorie v letech 1969 – 1980. Zdroji inspirace kromě toho byly zkušenosti západoevropského vězeňství, ale též pozitivní výsledky vězeňství I. Republiky.“ České vězeňství se muselo po roce 1990 vyrovnat s velkou řadou deformačních vlivů, a to především:

- se zpolitizováním vězeňství, kdy jak řídicí, tak i ostatní činnosti ve věznicích byly pod přímým vlivem politickým
- s policejním přístupem k vězňům, jež vyplýval především s represivního pojetí vězeňství
- s preferencí ekonomického využívání vězňů, kdy mnohé věznice fungovaly více jako ekonomické než jako penitenciární jednotky
- s vojenským zacházením s vězni a významnými prvky vojenského drilu
- s byrokratickým přístupem k řízení vězeňství

Nezbytné reformní kroky, které byly postupně prováděny především v první polovině devadesátých let, se týkaly zejména čtyř základních oblastí.

Šlo hlavně o depolitizaci vězeňství, které se v minulosti stalo obávaným mocenským nástrojem.¹ Depolitizace vězeňství byla umožněna zrušením článku 4 Ústavy ČSSR, který legalizoval vedoucí úlohu KSČ při řízení státu a také vydaným zákonem č. 186/1992 Sb., o Vězeňské službě o služebním poměru Policie ČR, který v ustanovení § 152 zakazuje členství v politických stranách a hnutích též osobám ve služebním poměru ve vězeňství. „Pro osoby v pracovním poměru platí zákaz politické činnosti na pracovišti ve smyslu zákona č. 424/1991 Sb., O sdružování v politických stranách a hnutích.“²

Nezbytným krokem byla také demilitarizace vězeňství e smyslu odstranění zbytečných militantních prvků v zacházení s vězni. Demilitarizace vězeňství byla podpořena vydáním zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, na jehož základě – ve smyslu ustanovení § 27 rozhodl ministr spravedlnosti o zcivilnění funkcí ve správní službě. Toto rozhodnutí je obsaženo ve vyhlášce Ministerstva spravedlnosti č. 13/1995 Sb., kde se stanovují funkce, ve které ve správní službě VS ČR mohou zastávat výlučně zaměstnanci v pracovním poměru, a funkce, ve kterých mohou být začleněni i nadále příslušníci ve služebním poměru.

Úsilí o decentralizaci vězeňství, s cílem posílit pravomoci ředitelů vězeňských zařízení se stalo dalším krokem.³ Decentralizace vězeňství byla zahájena vydáním nových organizačních řádů v návaznosti na vznik Vězeňské služby ČR dnem 1.1.1993. „V této souvislosti došlo k početní redukci a restrukturalizaci ředitelství SNV a k omezení jeho funkce na koncepční, metodickou, kontrolní a koordinační činnost.“⁴

¹ MECLOVÁ, Kamila. Rozvoj vězeňského systému v České republice. In *Sborník referátů z mezinárodní konference*. 1. vyd. Praha : Tiskárna VS Praha - Pankrác, 2003. s. 29-35. ISBN 80-239-0138-9

² KÝR, Aleš. Koncepce rozvoje vězeňství v ČR. *České vězeňství*. 1998, Tiskárna VV Praha – Pankrác 1998, s. 4.

³ MECLOVÁ, Kamila. Rozvoj vězeňského systému v České republice. In *Sborník referátů z mezinárodní konference*. 1. vyd. Praha : Tiskárna VS Praha - Pankrác, 2003. s. 29-35. ISBN 80-239-0138-9

⁴ KÝR, Aleš. Koncepce rozvoje vězeňství v ČR. *České vězeňství*. Tiskárna VV Praha – Pankrác, 1998, s. 4.

Posledním, ale neméně významným krokem byl proces humanizace.⁵ Humanizace vězeňství znamená přísné a přesné dodržování Listiny základních práv a svobod při zacházení s obviněnými a odsouzenými, pokud zákon nestanoví jinak a dále spočívá ve vytváření příznivého sociálního klima v místech výkonu vazby a trestu odnětí svobody, které výrazným způsobem ovlivňují nejen personál, ale i materiální podmínky vazebních věznic a věznic. Legislativní předpoklady pro humanizaci byly vytvořeny vydáním zákona č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, novelou zákona č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody ve znění zákona č. 294/1993 Sb., vyhláškami Ministerstva spravedlnosti č. 109/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu vazby a č. 110/1994 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody.⁶

Tato transformace českého vězeňství měla kromě nepočtených odpůrců silnou politickou podporu. Je také nutno dodat, že tzv. stoletá amnestie prezidenta republiky téměř vyprázdnila naše věznic. Oproti předchozímu počtu přibližně 24 000 vězňů jich tehdy zůstalo ve věznicích pouze 6 362. V prvních porevolučních letech byl také relativně dostatek rozpočtových prostředků. To vše pozitivně působilo na průběh transformace vězeňství. Současně však již tehdy neuniklo pozornosti, že se zde rodí významný fenomén – přeplněnost věznic. Již v roce 1993 je v našich věznicích opět 16 500 vězňů a v roce 1999 je to již 23 000 vězňů. Přeplněnost narůstá do zoufalých rozměrů a to i přes úporné a drahé úsilí Vězeňské služby a nezlepšuje se až do roku 2000. V lednu roku 2000 a na konci roku 2001 se české vězeňství ocitlo ve velmi komplikované situaci. Poprvé zasáhla naše věznic vlna nepokojů především kvůli zmíněné přeplněnosti, podruhé to byl vpád organizovaného zločinu do věznic v podobě aktivace některých skupin vězňů, a to především ze zemí bývalého Sovětského svazu. Oba dva problémy se podařilo Vězeňské službě zvládnout. Bezprostředním důsledkem nepokojů bylo zvýšení

⁵ MECLOVÁ, Kamila. Rozvoj vězeňského systému v České republice. In *Sborník referátů z mezinárodní konference*. 1. vyd. Praha : Tiskárna VS Praha - Pankrác, 2003. s. 29-35. ISBN 80-239-0138-9

⁶ KÝR, Aleš. Koncepce rozvoje vězeňství v ČR. *České vězeňství*. Tiskárna VV Praha – Pankrác, 1998, s. 5.

stravní normy pro vězně a organizační změny směřující ke zlepšení životních podmínek a hygieny v ubytovacích prostorech. Vedle negativních dopadů této doby je zde i jeden velice pozitivní prvek. Je jím bezesporu dramatický úbytek vězňů, který se začal projevovat od roku 2002 a zhruba o 1 500 méně než začátkem roku 2002. Počet vězňů se postupem času samozřejmě opět zvyšoval a pro aktuálnost je v našich věznicích 21 344 vězňů. Tato čísla platí ke dni 13.3.2009 (viz. Příloha č. 1).⁷ V dnešní době stále přibývá vězňů, kapacita věznic je nyní již přeplněna o 10 % – 12%.⁸

Tíživým dědictvím minulosti je vězeňská architektura. Hromadné ubytování vězňů je činitel, který limituje úsilí Vězeňské služby o naplnění účelu trestu odnětí svobody. Moderní vězeňské systémy hromadné ubytování neznají a považují ho za kontraproduktivní. Některé nově zbudované kapacity se představám o moderní vězeňské architektuře již přibližují, ale systémově se tento problém zatím neřeší.⁹ V dnešní době se preferují ústavy menších rozměrů s vybavením odpovídajícím běžnému životnímu standardu. Kapacita ústavů by neměla převyšovat 300 – 500 osob. Zvláštní požadavky jsou kladeny na řešení ústavů pro mladistvé, které se mají vybavením co nejvíce podobat prostředí domova. V ústavech musí být odsouzeným zabezpečeny humánní a decentní podmínky pro život. Materiální podmínky totiž tvoří významný faktor, který působí na jejich psychiku.¹⁰

⁷ MECLOVÁ, Kamila. Rozvoj vězeňského systému v České republice. In *Sborník referátů z mezinárodní konference*. 1. vyd. Praha : Tiskárna VS Praha - Pankrác, 2003. s. 29-35. ISBN 80-239-0138-9

⁸ ČTK. *Věznice jsou přeplněné* [online]. 2009 [cit. 2009-02-10]. Dostupný z WWW: <www.ceskenoviny.cz>.

⁹ MECLOVÁ, Kamila. Rozvoj vězeňského systému v České republice. In *Sborník referátů z mezinárodní konference*. 1. vyd. Praha : Tiskárna VS Praha - Pankrác, 2003. s. 33. ISBN 80-239-0138-9

¹⁰ KÝR, Aleš. Koncepce rozvoje vězeňství v ČR. *České vězeňství*. Tiskárna VV Praha – Pankrác, 1998, s. 4

1.2. Investiční výstavba v českém vězeňství od roku 1993

V roce 1993 dosáhl počet vězňů v ČR normové kapacity věznic a d té doby začal narůstat její deficit, který se pak v dalších letech projevil v přeplněnosti kapacit vězeňství o 20 – 30% a vyústil v problémy, které jsou již výše zmíněné. Následkem toho bylo vytipováno asi 15 objektů, zpravidla se jednalo o objekty u budov soudů, které sloužily do roku 1948 jako vězeňské objekty. Některé tyto projekty se v průběhu let 1992 – 2000 realizovaly a rekonstrukcí a dostavbou vznikly nové vězeňské areály pro výkon vazby v Břeclavi, Znojmě, Karviné a Teplicích. V této době se ještě dále tipovaly objekty k rozšiřování kapacit pro výkon trestu odnětí svobody. Byly to zejména objekty po armádě nebo bývalé školské budovy. Z mnoha návrhů se realizovala 4 projekty (Jiřice, Kynšperk, Odolov , Světlá n. S.). Nové kapacity se samozřejmě získávaly také rekonstrukcí objektů ve stávající vězeňských areálech. „Celkově lze konstatovat, že se od roku 1993 prostřednictvím investiční výstavby rozšířila ubytovací kapacita o 6 200 míst a byla na to vynaložena více než polovina všech investičních prostředků.“ Humanizace vězeňství zpočátku představovala především nutné rekonstrukce či rozšiřování sociálních zařízení pro vězně. Větší část vězněných osob nebyla zaměstnána, což vyvolalo požadavky na investiční výstavbu, která by řešila prostory pro volno časové aktivity. V důsledku protidrogové politiky a boje proti organizovanému zločinu, se objevovaly požadavky na zřizování různých specializovaných oddělení.

V první polovině 90. let minulého století se stabilizovala nemocniční péče o vězněné osoby. Stalo se tak především provedenou významnou dostavbou vězeňské nemocnice v Praze a výstavbou nového nemocničního areálu v B raně. Zásadní věcí ve vězeňství je i zvládnutí vnější a vnitřní bezpečnostní vězeňských areálů k zamezení útěku vězněných osob i z pohledu vnitřní bezpečnosti k ochraně zaměstnanců věznic. Daří se také postupně realizovat rekonstrukce oplocení a modernizace systémů signálně zabezpečovacích prostředků. Po roce 1989 významně zesílil tlak na zabezpečení stravování vězněných osob zejména v hygieně. Novým požadavkům nevyhovoval žádný bývalý stravovací provoz. Takže se postupně prováděly a provádějí rekonstrukce vězeňských kuchyní a jejich vybavování moderní velkokuchyňskou technologií a systémem výdeje stravy. Další důležitou oblastí vyžadující investiční podporu bylo zajištění prostor pro zaměstnávání vězňů. Tato

podpora spočívala v rekonstrukci stávajících výrobních hal a prostor, které jsou starší dvaceti let a v obměně strojního vybavení truhlářských provozů kovovýroby, šití oděvů a prádelenství. Posledním bodem, který měl významný dopad do investiční výstavby, bylo zajištění vytápění vězeňských areálů. Do roku 1989 byly areály vytápěny většinou vlastními kotelny na bázi uhlí. Celá série investic zajišťovala plynofikaci a stabilizaci zdrojů vytápění.

Je samozřejmé, že podmínkou procesu investiční výstavby je dostatek finančních zdrojů. Investiční výstavba ve vězeňství je plně hrazena ze státního rozpočtu. V počátečních letech po roce 1989 se často projevovala absence střednědobého plánování. Uskutečnila se příprava stavby a poté z důvodu nepřidělení prostředků se dalších letech již nepokračovalo nebo se realizovaly jen drobné a krátkodobé stavby, a proto nebylo možné řešit zásadní problémy uceleným způsobem. V dnešní době je slabý článkem investiční výstavby příprava konkrétních projektů a staveb. A to zejména proto, že na trhu v ČR zatím nepůsobí podnikatelské subjekty, které by se systematicky zabývaly keňskými stavbami a znaly problematiku provozu a potřeb věznic.¹¹

„Nicméně můžeme dnes české vězeňství považovat za transformované v tom smyslu, že je akceptována a v praxi realizována filozofie trestu odnětí svobody a výkonu vazby ve smyslu Evropských vězeňských pravidel a ve smyslu současných vývojových evropských trendů.“ České vězeňství je chápáno jako dynamická záležitost, jako proces poznamenaný permanentním vývojem.¹²

¹¹ SLEZÁK, František. Investiční výstavba v českém vězeňství po roce 1989. In *Sborník referátů z mezinárodní konference*. 1. vyd. Praha : Tiskárna VS Praha - Pankrác, 2003. s. 434 - 435. ISBN 80-239-3645-X

¹² MECLOVÁ, Kamila. Rozvoj vězeňského systému v České republice. In *Sborník referátů z mezinárodní konference*. 1. vyd. Praha : Tiskárna VS Praha - Pankrác, 2003. s. 34. ISBN 80-239-0138-9

1.3. Pro srovnání: Vývoj slovenského vězeňského systému po roce 1993

„Vnitropolitický vývoj Československa v roce 1968 vyústil do federativního uspořádání. Zákonem č. 73/1968 Sb., kterým se novelizoval zákon č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, se vězeňství vyňalo z působnosti Ministerstva vnitra ČSSR a dalo do působnosti nově vytvořených ministerstev spravedlnosti ČSR a SSR.“

Období let 1969 – 1989 znamenalo pro Slovensko postupnou organizační a personální stabilizaci vězeňské služby. Realizovaly se skupinové formy práce, diagnostika na nástupních odděleních, širší uplatňování aplikované psychologie v penitenciární praxi, všeobecné a odborné vzdělávání odsouzených až po získání maturitního vzdělání. Přitom se využívaly výsledky výzkumné práce Výzkumného ústavu penologického pod vedením doc. Čepeláka a dále také zkušenosti českého vězeňství.

Stupňující se společensko-politické napětí v roce 1989 se nevyhnulo ani vězeňství. Velmi složitá situace byla koncem roku zejména v ústavech pro výkon trestu odnětí svobody, v nichž byli zařazeni odsouzení II. a III. Nápravně výchovné skupiny. Sérii několika vzpour neukončila ani amnestie prezidenta republiky, při které bylo propuštěno asi 70% vězňů.

Vývoj po roce 1993 začíná vznikem samostatné Slovenské republiky. Koncepce vězeňství ve Slovenské republice byla schválena na základě usnesení vlády SR č. 897 ze 17. prosince 1993. Tato koncepce stanovila krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé úkoly až do roku 2010. V současnosti disponuje slovenské vězeňství 18 ústavů. V šesti z nich se vykonávají vazby, v jednom je nemocnice pro obviněné a odsouzené a zbytek jsou ústavy na výkon trestu odnětí svobody. Tři z nich jsou společně také pro výkon vazby – Ilava, Košice, Leopoldov. „Mimořádný význam pro stabilitu keňského perosánlu měl zákon č. 73/1998 Z.z. o štátnej službě príslušníkov Políciejného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru vazenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej policie v znení

nehorších predpisov.“¹³ Slovenský väzeňský systém má zcela odlišnou organizační strukturu oproti České republice – viz. Příloha č. 2

¹³ LOBODÁŠ, Oto. Vývoj slovenského väzenského systému po roku 1993. In *Sborník referátů z mezinárodní konference*. 1. vyd. Praha : Tiskárna VS Praha - Pankrác, 2003. s. 174. ISBN 80-239-0138-9

2. VÝKON TRESTU ODNĚTÍ SVOBODY A ROZDĚLENÍ VĚZNIC

2.1. Výkon trestu odnětí svobody

Výchozí pravidla pro režim výkonu trestu odnětí svobody stanovuje trestní zákon a dále pak trestní řád. Účel trestu odnětí svobody je zákonnými definicemi spatřován v několika rovinách. Výkonem trestu by měla být zajištěna především ochrana společnosti před pachateli trestných činů. Tím trestní zákon zakotvuje ochrannou funkci trestu, kdy i přes rozmanitost cílů trestání by měl trest vždy zůstat prostředkem, jímž se společnost bude bránit proti pachatelům trestné činnosti. Ochrana společnosti je základní funkcí trestu a smyslem každého trestání. Po každém spáchání trestného činu by měl následovat trest jako výraz obranné reakce společnosti vůči původci narušení jejích pravidel. Individuálně-preventivní funkce zakotvená v principu znemožnění pokračování a dalšího páchání trestné činnosti těmto osobám vyjadřuje snahu přimět pachatele trestných činů k respektování zákonů. A to přinejmenším alespoň tak, aby se dále nedopouštěl trestné činnosti ať už z nedostatku příležitostí nebo z obavy před dalším trestem. Posláním generálně-preventivní funkce je působit obecně na občana, se zřetelem k jeho osobním vlastnostem, jeho výchově a rodinnému prostředí, ze kterého pochází. Ve vztahu k pachateli je cílem tohoto působení zejména dosažení jeho nápravy, převýchovy a zajištění jeho resocializace.

V našich věznicích je bohužel zatím ještě stále charakteristickým znakem pro vztahy nevraživost mezi příslušníky Vězeňské služby a odsouzenými vzájemná nevraživost, vyvolaná pochopitelně především odlišným postavením obou těchto stran při jejich každodenním styku ve věznici. Samozřejmě, že určitě existuje i spousta výjimek.

Výkon trestu odnětí svobody je prováděn ve věznici nebo v samostatném oddělení vazební věznice. K zařazení odsouzeného do věznice určitého typu dochází

rozhodnutím soudu, které je součástí rozsudku, jímž se odsouzenému ukládá výkon nepodmíněného trestu odnětí svobody.

2.2. Přijímání a umístování odsouzených ve výkonu trestu

Do výkonu trestu odnětí svobody může být odsouzený přijat jen na základě pravomocného a vykonatelného rozhodnutí soudu a nařízení výkonu trestu odnětí svobody, popř. na jejich základě vydané výzvy soudu k nastoupení výkonu trestu odnětí svobody, anebo příkazu soudu k dodání do výkonu trestu odnětí svobody a to jestliže se odsouzený odmítá nastoupit výkon trestu odnětí svobody, nebo se splnění této povinnosti vyhýbá. Aby se vyloučila záměna odsouzeného s jinou osobou, provádí se obligatorně kontrola totožnosti odsouzeného. Provádí se také osobní prohlídka a prohlídka věcí, které má odsouzený v době nástupu trestu odnětí svobody u sebe. Odsouzený musí být při přijetí do výkonu trestu prokazatelně seznámen se svými právy a povinnostmi podle zákona a řádu výkonu trestu odnětí svobody a s vnitřním řádem věznice. Odsouzení jsou po nástupu výkonu trestu odnětí svobody zařazeni do nástupních oddělení. V těchto odděleních absolvují preventivní lékařské prohlídky, stejně jako další nezbytná diagnostická a laboratorní vyšetření. Je zde také současně zpracovávána komplexní zpráva o odsouzeném, v níž se na základě chování odsouzeného, výsledků jeho vyšetření a dostupných materiálů o jeho osobě zhodnotí sociální úroveň odsouzeného, jeho osobnostní rysy a současně se s přihlédnutím k délce uloženého trestu a míře nebezpečnosti odsouzeného zváží možnosti výchovného působení a předpoklady účinnosti. Na základě této komplexní zprávy pak správa věznice umožní odsouzenému zvolení resocializačního programu z alternativně připravených programů. V případě, že si žádný program nezvolí, je povinen účastnit se minimálního programu stanoveného řádem věznice. Odsouzení se stejným, nebo podobným resocializačním programem se zpravidla zařazují do stejné skupiny vnitřní diferenciaci.

2.3. Rozdělení věznic

Věznice jsou rozčleněny do čtyř základních typů a to v závislosti na míře vnější ostrahy, zajištění bezpečnosti a způsobu uplatňování resocializačních programů.

Jsou to věznice:

- a) s dohledem
- b) s dozorem
- c) s ostrahou
- d) se zvýšenou ostrahou

O tom, do které věznice příslušného typu stanoveného soudem bude odsouzený umístěn, rozhoduje Generální ředitelství Vězeňské služby. Při výběru se řídí zejména druhem resocializačních programů v jednotlivých věznicích a podle možností také přihlíží k tomu, aby odsouzený vykonával trest co nejlépe místu svého pobytu. Vždy se ale odděleně umísťují odsouzené ženy, odsouzení se změněnou pracovní schopností a odsouzení starší 60 let.

2.3.1. Výkon trestu v jednotlivých typech věznic

Prvním a nejslabším stupněm ohledně věznic, je věznice s dohledem. Zde platí určité odlišnosti od stanoveného standardu a to především, že nejsou použity speciální stavebně technické prostředky, ani ozbrojené strážce k zabránění útěku odsouzených. Prostory, kde odsouzení přespávají, se přes noc nezamykají. Vychovatelé popřípadě dozorcí jsou pověřeni kontrolou a dohledem nad činnostmi odsouzených. Po prostorách věznice se mohou odsouzení pohybovat bez omezení.¹⁴ Takové to věznice podle Trestního zákona č. 140/1961 Sb. §39a odst. 2 písm. a) jsou určeny pro pachatele, kterým byl uložen trest za trestný čin spáchaný z nedbalosti a který dosud nebyl ve výkonu trestu pro úmyslný trestný čin.

¹⁴ NEDOROST, L.: Vězeňství a správa vězeňství v ČR, Masarykova univerzita, Brno 1995, s 33

Dalším stupněm jsou věznice s dozorem. Jednou z odlišností je, že se prostory pro přenocování zamykají. Do tohoto zařízení se dle §39a odst. 2 písm. b) dostávají pachatelé, kterým byl uložen trest za trestný čin spáchaný z nedbalosti a který již byl ve výkonu trestu pro úmyslný trestný čin, nebo pachatele, kterému byl uložen trest za úmyslný trestný čin ve výměře nepřevyšující dva roky a který dosud nebyl ve výkonu trestu pro úmyslný trestný čin.¹⁵

Předposlední typ věznice je věznice s ostrahou. Odsouzení se pohybují zásadně pod dohledem příslušníka VS a prostory, kde se vyskytují, se zamykají.¹⁶ Stejný paragraf 39a odst. 2 písm. c, kde je stanoveno, že pachatel, kterému byl trest uložen za úmyslný trestný čin. Kde nejsou zároveň splněny podmínky pro umístění do věznice s dozorem nebo se zvýšenou ostrahou, a pachatel, který byl odsouzen pro trestný čin spáchaný z nedbalosti a nebyl zařazen do výkonu trestu odnětí svobody do věznice s dohledem nebo s dozorem.¹⁷

Posledním stupněm věznic, jsou věznice se zvýšenou ostrahou. Odsouzení jsou na celách uzamykáni a v areálu, kde se pohybují, tak jsou stále pod dozorem příslušníků VS.¹⁸ Pachatel, jak stanoví §39a odst. 2 písm. d), kterému byl uložen trest odnětí svobody na doživotí, kterému byl uložen trest odnětí svobody jako zvlášť nebezpečnému recidivistovi. Do takového to nápravného zařízení budou zařazeni vždy pachatelé, kterým bude udělen výjimečný trest.¹⁹

V příloze č. 1 jsem uvedl přehled věznic v České republice, kde je také zmíněno, o jaký typ věznic se jedná.

¹⁵ Vyhledáno dne 24.3.2009: Trestní zákon, <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>

¹⁶ NEDOROST, L.: Vězeňství a správa vězeňství v ČR, Masarykova univerzita, Brno 1995, s. 33

¹⁷ Vyhledáno dne 24.3.2009: Trestní zákon, <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>

¹⁸ NEDOROST, L.: Vězeňství a správa vězeňství v ČR, Masarykova univerzita, Brno 1995, s. 33

¹⁹ Vyhledáno dne 24.3.2009: Trestní zákon, <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>

2.3.2. Bezpečnostní stránka věznic

Vězeňskou a justiční stráž od sebe odděluje vnitřní a vnější bezpečnost věznic. Takovou tu oblast rozdělujeme do 7 okruhů:

- strážní službu – střežení vězňených osob a zajišťování pořádku a kázně; každá věznice má své vnitřní předpisy, zpracovávají se plány střežení (provádějí se dle obvodu objektu ze strážních věží, dle vstupu a vjezdu do objektu, dle strážní a zásahové hlídky)
- dozorčí službu – vnitřní bezpečnost v objektech, udržení stanoveného pořádku a kázně, včas odhalovat případné násilí mezi vězni, prioritní je zde rozhodnost, bdělost, iniciativa
- eskortní službu – eskorty k umístění a přemístění, patří k rizikové činnosti – jelikož jsou vězni doprovázeny mimo střežené objekty, využívá se speciálních vozidel (pancéřová, doprovodná)
- služební kynologii – využívá se tří kategorií služebních psů: všestranní, obranní (oba typy se používají ve strážní službě) a specialisté; tato metoda má obecně výrazný preventivní účinek
- spojovací a signálně zabezpečovací prostředky – ovlivňují stupeň bezpečnosti podle typu věznic, vliv na poměr mezi střežením živou silou a střežením technikou
- služební přípravu včetně služebního zákroku pod jednotným velením – pravomoci u ředitele věznic (rozhoduje o nasazení jednotky)
- justiční stráž – vznik roku 1993, preventivně působí na občany docházející do justičních objektů, jednacích síní atd., novelizace z roku 2001 jejich působnost rozšířila také na státní zastupitelství²⁰

²⁰ PIROCH, Jirí. Bezpečnost věznic a vazebních věznic. In *Sborník referátů z mezinárodní konference*. 1. vyd. Praha : Tiskárna VS Praha - Pankrác, 2003. s. 280 - 281. ISBN 80-239-3645-X

2.3.3. Vězeňská služba

„Vězeňská služba České republiky byla zřízena zákonem ČNR č. 555 v roce 1992.“ Jejím předchůdcem byl Sbor nápravné výchovy. Vězeňská služba patří do resortu ministra spravedlnosti a je přímo řízena generálním ředitelem, jehož sídlo se nachází v Praze. Vězeňská služba zajišťuje výkon vazby a výkon trestu odnětí svobody. Dále zajišťuje i ochranu, pořádek a bezpečnost při výkonu a správě soudnictví.

Vnitřně se člení do tří skupin:

- Vězeňská stráž
- Justiční stráž
- Správní služba

První dvě složky mají postavení ozbrojeného sboru. Hlavní úkoly vězeňské stráže jsou střežení a předvádění osob ve výkonu vazby a ve výkonu trestu, střežení objektů Vězeňské služby a na těchto místech zajištění pořádku a kázně. Justiční stráž má na starost zajištění pořádku a bezpečnosti v soudních budovách a v jiných místech činnosti soudu a ministerstva spravedlnosti. Úkol správní služby je zabezpečit organizační, ekonomickou, speciální výchovnou, zdravotní a další odbornou činnost. Na významné části úkolů správní služby se podílejí civilisté.²¹

2.4. Práva a povinnosti odsouzených

Osobám ve výkonu trestu odnětí svobody jsou mimo povinnosti, vyplývající pro ně z jiných právních předpisů, uloženy povinnosti zákonem o výkonu trestu odnětí svobody. „V souladu se zákonem č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, je odsouzenému uložena řada povinností, které je povinen plnit. Jednou ze základních povinností odsouzeného je i povinnost pracovat, pokud byl zařazen do

²¹ MAŘÁDEK, Václav.: Vězeňství, Ostravská univerzita, Ostrava 2005, s 118

práce a je k práci zdravotně způsobilý.“²² Po dobu výkonu trestu mohou být odsouzeným uložena pouze omezení těch občanských práv, jejichž výkon by mohl být v rozporu s účelem výkonu trestu odnětí svobody, nebo jejichž uplatnění nepřichází vzhledem k výkonu trestu v úvahu.²³

Odsouzení mají právo dostávat korespondenci dle zákona č. 345/1999 Sb. (novelizován a pozměněn na zákon č. 378/2004 Sb.) Řád o výkonu trestu odnětí svobody §24 odst. 1, kde je stanoveno kontrolovat korespondenci adresovanou odsouzenému či odesílanou odsouzeným. Děje se tak z důvodu, aby se zabránilo případnému připravovanému útěku či páčání trestného činu.²⁴ Orgán, který provádí kontrolu, je povinen zachovat tajemství zpráv, které se v příslušné korespondenci vyskytovaly. Běžná korespondence tedy podléhá kontrole. Naopak korespondence mezi obviněným a jeho obhájcem, či mezinárodní organizace (Výbor pro lidská práva v Ženevě, Evropský soud pro lidská práva ve Štrasburku, Mezinárodní helsinská federace pro lidská práva včetně pobočky v Praze atd.) na základě mezinárodních smluv k projednání podnětů o ochraně lidských práv, kontrolována nesmí být.²⁵

Kromě přijímání korespondence, jak jsem se zmínil v předchozím odstavci, mohou odsouzení přijímat rovněž návštěvy. Jak stanoví §26 Trestního zákona, návštěvy probíhají ve dnech pracovního volna nebo pracovního klidu. Před návštěvou jsou poučeni vězeňskou službou návštěvníci odsouzeného, tak i samotný odsouzený o pravidlech chování během návštěvy. Rovněž se eviduje přijetí a odmítnutí návštěvy. Avšak nevyčerpaná doba návštěv se nepřevádí do dalšího kalendářního měsíce.

²² Vyhledáno dne 24.3.2009: Zaměstnávání a odměňování odsouzených,

<http://www.epravo.cz/top/clanky/zamestnavani-a-odmenovani-odsouzenych-17572.html>

²³ NEDOROST, L.: Vězeňství a správa vězeňství v ČR, Masarykova univerzita, Brno 1995, s 28

²⁴ Vyhledáno dne 24.3.2009: Vyhláška Ministerstva spravedlnosti,

http://isap.vlada.cz/Lexdata/lex_sb.nsf/00000000000000000000000000000000/2d5430e3e02a9869c1256856003333e7?OpenDocument

²⁵ NEDOROST, L.: Vězeňství a správa vězeňství v ČR, Masarykova univerzita, Brno 1995, s 28 - 29

Odsouzený má právo také obdržet pomocí korespondence či ve vězeňské knihovně časopisy, knihy nebo odbornou literaturu pro možnost dalšího vzdělávání. Alespoň jedenkrát týdně je odsouzeným umožněn nákup potravin, drogistického a průmyslového zboží. Přičemž ceny zboží nesmějí přesahovat běžné ceny, které jsou jinak v obci, kde se věznice vyskytuje.

Společně s nákupem zboží mají odsouzení právo na přijímání balíčků od svého okolí. Samozřejmě i zde probíhá kontrola a vede se evidence o vydání potvrzení v osobní kartě odsouzeného. Na základě tohoto potvrzení pak může být zkontrolovaný balík předán odsouzenému, který podepíše převzetí. Naopak, jak stanoví §33 Trestného zákona, pokud „...balíček obsahuje cennosti, peníze, zbraně a střelivo, léky, léčiva, alkoholické nápoje (včetně piva), výrobky obsahující líh a jiné těkavé látky, výrobky ve skleněném obalu, potraviny podléhající rychlé zkáze, výrobky v tlakových nádobách (spreje), tiskoviny nebo materiály propagující národnost, etnickou, rasovou, náboženskou nebo sociální nesnášlivost, fašismus a podobná hnutí, násilí a hrubost, jakož i tiskoviny nebo materiály obsahující popis výroby a použití návykových látek, jedů, výbušnin, zbraní a střeliva, nebo v případě, že odsouzený balíček odmítne převzít, vrátí se balíček nebo jeho nepředaná část odesílateli jako nová zásilka na náklady odsouzeného, pokud k vrácení nedošlo již při návštěvě.“²⁶

Z toho je zřejmé, že balíčky mohou obsahovat pouze neutrální věci, aby nemohlo dojít k ohrožení zdraví ostatních odsouzených atd. Tím mám na mysli, aby ostatní nemohli být ohrožováni různými spreji a ostrými předměty.

Jednou z dalších možností vztahující se k právům odsouzených, je zaručování nepřetržitého osmihodinového času k spánku, k osobní hygieně a úklidu. Denně je těmto odsouzeným povolena vycházka ve vymezeném areálu po dobu jedné hodiny.²⁷ Záměrně jsem použil slovní spojení „jednou z dalších možností vztahující se k právům odsouzeným“. Jelikož mají ještě další práva.

²⁶Vyhledáno dne 24.3.2009: Vyhláška Ministerstva spravedlnosti,

http://isap.vlada.cz/Lexdata/lex_sb.nsf/00000000000000000000000000000000/2d5430e3e02a9869c1256856003333e7?OpenDocument

²⁷ NEDOROST, L.: Vězeňství a správa vězeňství v ČR, Masarykova univerzita, Brno 1995, s 29

Jak už jsem se ve své práci zmínil, vězeňství má brát v úvahu lidskou důstojnost. Pomocí §34 o Ochráně práv a oprávněných zájmů odsouzených v Trestném zákoně, má odsouzený právo se odvolat k státním orgánům České republiky, k mezinárodním orgánům a organizacím, které jsou na celosvětové i evropské úrovni považovány za součást procesu získávání a prošetřování informací o porušování lidských práv.

Do této oblasti tedy spadá:

- Výbor pro lidská práva, Ženeva
- Komise pro lidská práva OSN, Ženeva
- Úřad pro lidská práva, Ženeva
- Výbor pro odstranění rasové diskriminace, Ženeva
- Výbor pro zabránění mučení, Štrasburk
- Vysoký komisař OBSE pro národnostní menšiny, Haag
- Úřad OBSE pro demokratické instituce a lidská práva, Varšava
- Amnesty International, Londýn, včetně pobočky v Praze
- Mezinárodní Federace pro lidská práva, Paříž
- Mezinárodní helsinská federace pro lidská práva včetně pobočky v Praze
- Mezinárodní společnost pro lidská práva, Frankfurt
- Mezinárodní romská unie, Texas
- Výbor pro odstranění rasové diskriminace, Ženeva
- Výbor proti mučení, Ženeva
- Komise OSN pro postavení žen, Vídeň
- Výbor pro práva dítěte, Ženeva
- Vysoký komisař OSN pro lidská práva, Ženeva
- Vysoký komisař OSN pro uprchlíky, Ženeva, včetně pobočky v Praze
- Evropský soud pro lidská práva, Štrasburk

Své stížnosti v zalepených obálkách odsouzení vhazují do uzamykatelných schránek, aby se jimi nedalo dále manipulovat.

V neposlední řadě §35 o Ochráně odsouzených proti neoprávněnému násilí a ponižování lidské důstojnosti zajišťuje odsouzeným, aby proti nim nedocházelo

k nevhodnému zacházení. Toto stanoví §35 ods. 1, kdy „Zjistí-li zaměstnanec Vězeňské služby, že je ohroženo právo odsouzeného na jeho ochranu před neoprávněným násilím, jakýmkoliv projevy ponižování lidské důstojnosti a urážkami nebo výhrůžkami nebo oznámí-li mu odsouzený takové jednání, je povinen učinit neprodleně opatření nezbytná k zamezení takového jednání a současně oznámit tuto skutečnost řediteli věznice.“ Jelikož každý jedinec je odlišný ať už po psychické či fyzické stránce, ředitel věznice proto je povinen dbát na to, aby slabší jedinci byli umístěni odděleně od odsouzených, kteří mají agresivní sklony. K tomuto rozhodnutí dávají řediteli podklady lékaři, psychologové, sociologové, speciální pedagogové a vychovatelé.²⁸

2.5. Odsouzení a zaměstnání

Věznice umožňují odsouzením podmínky pro výkon zaměstnání pomocí vlastní podnikatelské činnosti nebo na základě smlouvy s jinými podnikatelskými subjekty či organizacemi. Vzájemně si stanoví, za jakých podmínek budou odsouzení vykonávat práci a zvyšovat si pracovní kvalifikaci. Samozřejmě se bude přihlížet ke zdravotnímu stavu dotyčného a k pracovní schopnosti.

Odsouzení nejsou žádnou výjimkou od ostatních pracovníků. Mají stejný pracovní čas, pracovní podmínky a podmínky pro uložení přesčasové práce. „Do pracovní doby se nepočítá práce při úklidu a jiná obdobná práce odsouzených potřebná k zajištění běžného provozu věznice. Tyto práce nesmějí však být nařízeny na úkor doby nutné k odpočinku odsouzených.“²⁹

Pracovníci, kteří mají na starost oddělení zaměstnávání vězněných osob, je najít pro co největší procento odsouzených pracovní uplatnění.

²⁸Vyhledáno dne 24.3..2009: Vyhláška Ministerstva spravedlnosti,

http://isap.vlada.cz/Lexdata/lex_sb.nsf/00000000000000000000000000000000/2d5430e3e02a9869c1256856003333e7?OpenDocument

²⁹ NEDOROST, L.: Vězeňství a správa vězeňství v ČR, Masarykova univerzita, Brno 1995, s 31 - 32

Jelikož je převaha odsouzených ve zvýšené ostraze, zaměřují se proto věznicové na činnosti, které se dají uskutečňovat přímo v jejich areálu. V současné době odsouzení pracují v těchto oblastech:

- vnitřní provoz
- dřevovýroba, zejména výroba nábytku
- ruční obrábění odlitků
- vkládání vinutí do statorových svazků
- soustružnické a zámečnické práce
- montážní práce ve věznici

Přibližně 60% odsouzených je zařazeno do pracovního procesu a mezi nimi jsou i tací, kteří jsou odsouzeni s trestem doživotí.³⁰

Odsouzení sice mají možnost začlenit se do pracovního procesu, nemohou však vykonávat všechny profese. Zákon o výkonu trestu odnětí svobody určuje práce, které nesmějí tito dotyční vykonávat. *„Je zakázáno školit a zařazovat odsouzené k výkonu prací s výbušninami. V případě, že odsouzený při práci přichází do styku s omamnými a psychotropními látkami nebo jedy anebo s jinými látkami, které mohou vyvolat zvýšené nebezpečí újmy na zdraví nebo škody na majetku, je třeba nad ním zajistit zvýšenou kontrolu. Zákaz některých prací pro odsouzené ženy a mladistvé se řídí zákoníkem práce.“*

Nařízení vlády č. 365/1999 Sb. stanoví, jaká výše odměny a podmínky odměňování jsou pro odsouzené. Odměna je tedy souhrnem základní složky odměny, odměny za práci přesčas, příplatků a ohodnocení pracovního výkonu. Výše odměny se samozřejmě vztahuje na kvalitu a množství odvedené práce.

Jak jsem se nyní zmínil, odměna je souhrnem základní složky odměny. Tato složka je diferencována do tří skupin:

³⁰Vyhledáno dne 24.3.2009: Věznice Mírov, http://miov.vscr.cz/clanky/?cl_id=51

1. jedná-li se o práci, pro jejíž výkon není potřebná odborná kvalifikace; základní složka odměny je ve výši Kč 4.500,-
2. jedná-li se o práci, pro jejíž výkon je potřebné vyučení v oboru nebo jiná odborná kvalifikace; částka zde je o polovinu vyšší než v 1. skupině
3. jedná-li se o samostatný výkon zvláště náročných a specializovaných prací vyžadující zpravidla vyšší než úplné střední vzdělání nebo vyšší než úplné střední odborné vzdělání; zde je částka ve výši dvojnásobku základní složky odměny v 1. skupině³¹

2.6. Pojmy spojené s vězeňstvím

Tuto kapitolu jsem nazval takto záměrně, jelikož se v oblasti, jež je mým zájmem, vyskytují pojmy, které společnost provokují a nebo jsou pro ni zcela neznámé.

2.6.1. Humanizace vězeňství

Pro jedince, kteří slyší tento výraz, se domnívají, že se jedná o změkčování režimu a kázně vězňů. Kdybychom si podrobněji vysvětlili koncept slova humanizace. Tak zjistíme následovně, že humanita znamená lidství, humánní je vztahující se k lidskosti a humanizace je činit humánním popřípadě lidským.

Rozumíme tím nastolení lidských a důstojných podmínek ve výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody. Samotný název humanizace lze ještě rozlišit na širší a užší hledisko. Tedy, z širšího hlediska se tímto rozumí snaha začlenit české vězeňství do řady nejprogresivnějších evropských i světových trendů, jež jsou vyčleněny v Evropských vězeňských pravidlech. Hlavní dominantou je garantování lidských práv a svobod, které jsou celosvětově uznávané a přijaté. Na opačné straně se humanizace spojuje s neponižováním vězňů, respektování jejich lidské

³¹Vyhledáno dne 24.3.2009: Zaměstnávání a odměňování odsouzených, <http://www.epravo.cz/top/clanky/zamestnavani-a-odmenovani-odsouzenych-17572.html>

důstojnosti, nenarušování jejich osobnostní integrity a sebeúcty. Z praktického pohledu se jedná o:

- diferencované zacházení s vězni (nediferencovaný přístup je nehumánní, degraduje zbytečně určité skupiny vězňů)
- snižování agresivity, nepřátelství ba nenávisti mezi vězni a vězeňským personálem, kladení důrazu na korektnost ve vzájemných vztazích
- nepřipouštění toho, aby mohl keňský personál dávat najevo svým klientům v jakékoliv formě svou nadřazenost (ve smyslu mocenské nadřazenosti) či vytvářet nebo prohlubovat ve vězních jejich pocit bezmocnosti nebo bezvýchodnosti
- profesionalizaci práce vězeňského personálu směrem k chápání vězeňské služby jako jedné ze sociálních služeb pro veřejnost
- prokazování nezbytnosti návaznosti další postpenitenciární péči společnosti o propuštění z výkonu trestu odnětí svobody (resp. z výkonu vazby)

2.6.2. Alternativní tresty

Přistupuje se k těmto trestům z důvodu, že výkon trestu odnětí svobody má dvě podstatná rizika. Jedním z nich je ekonomická stránka, kdy se jde o vysokou finanční náročnost. Druhou stránkou je psychologická stránka, jelikož může dojít k dalšímu poškození osobnosti vězně.

V souvislosti s alternativními tresty jsou spojené další pojmy:

- dekriminalizace – vyjmutí některých činů z kategorie trestných činů
- depenalizace – nahrazení trestu odnětí svobody jinými sankcemi
- mediaci – rozptýlení napětí mezi obětí a pachatele pomocí navázání kontaktů mezi oběma za pomoci zprostředkovatele
- diverze – možnost volby pachatele mezi sankcemi³²

³² MAŘÁDEK Václav.: Vězeňství, Ostravská univerzita, Ostrava 2005, s 13 - 42

2.6.3. Kázeň, kázeňská odměna, kázeňský trest

Kázeň

Tento pojem znamená vztah člověka k autoritě (může být nucená, dobrovolná nebo uvědomělé podřizování).

Ve vězení se dosahuje kázně dohledem nad dodržováním vnitřního režimu. Tuto činnost vykonávají dozorcí, a proto se vězňové dle typu režimu nazývají s dohledem, dozorem, ostrahou a zvýšenou ostrahou.

Kázeňská odměna

Uděluje se za vzorné chování, za příkladný čin či poctivý poměr k práci a může se týkat:

1. Pochvaly
2. Mimořádného zvýšení doby trvání návštěv během jednoho kalendářního měsíce až na 5 hodin (normální limit je 3 hodiny)
3. Povolení jednorázového nákupu potravin a věcí osobní potřeby odsouzenému, který jinak tyto nákupy nemůže provádět
4. Zvýšení kapesného nejvýše o jednu třetinu až na dobu 3 kalendářních měsíců
5. Věcné nebo peněžité odměny až do výše Kč 1.000,-
6. Rozšíření osobního volna na sportovní, kulturní nebo jiné zájmové aktivity až na dobu 1 měsíce
7. Povolení opustit věznici až na 24 hodin v souvislosti s návštěvou nebo s programem zacházení
8. Přerušování výkonu trestu

Obvinění, kteří jsou ve výkonu vazby, tento institut kázeňské odměny zaveden není.

Kázeňský trest

Jedná se o trest v trestu odnětí svobody nebo ve výkonu vazby. Zákon o výkonu trestu nebo Zákon o výkonu vazby uděluje tento trest v případě, pokud dotyčný porušil zaviněně stanovený pořádek a kázeň. V takové situaci může následovat:

1. Důtka
2. Snížení kapesného nejvýše o jednu třetinu až na dobu 3 kalendářních měsíců
3. Zákaz přijetí jednoho balíčku v kalendářním roce
4. Pokuta až do výše Kč 1.000,-
5. Propadnutí věci
6. Umístění do uzavřeného oddělení až na 28 dnů, s výjimkou doby stanovené k plnění určených úkolů programu zacházení (pokud pracuje, bude zde umístěn až po práci či studiu)
7. Celodenní umístění do uzavřeného oddělení až na 20 dnů (je zde uzavřen stále, ale není sám)
8. Umístění do samovazby až na 20 dnů
9. Odnětí výhod vyplývajících z předchozí kázeňské odměny

Naopak ve výkonu vazby jsou ukládány tyto tresty:

1. Důtka
2. Pokuta až do výše Kč 1.000,-
3. Odnětí práva balíčku a nákupu potravin a věcí osobní potřeby až do jednoho měsíce
4. Propadnutí věci
5. Umístění do samovazby až na 10 dnů

V obou případech, jak u výkonu trestu či výkonu vazby, tresty udělují pouze pracovníci, kteří jsou k tomuto jednání oprávněni a mají zákonnou pravomoc.

2.6.4. Psychózy (vězeňské psychózy)

Tyto stavy jsou nejtěžšími duševními chorobami, které se projevují nepřiměřeným chápáním reality, ztrátou orientace, ztrátou souvislosti se svou původní osobností (dochází k rozštěpu osobnosti)

Těmito typickými psychózami jsou:

- Schizofrenie
- Maniodepresivní psychóza
- Endogenní deprese
- Následky těžkého alkoholismu
- Tzv. Ganserův syndrom – projevuje se při vyšetřovacích úkonech neadekvátními, hrubě zkreslenými až nesmyslnými výpověďmi ze strany obviněného či obžalovaného³³

2.7. Budoucnost vězeňství

Jelikož Česká republika se stala členským státem Evropské unie a bylo zapotřebí provést změny ve vězeňství, aby aktuálně reflektovalo nynější dobu. Tyto aspekty daly záminku k vytvoření nové koncepce o vězeňství do roku 2015.

Základní principy o jednání s vězni vycházejí z Listiny základních práv a svobod a také z Doporučení Rady Evropy:

1. se všemi osobami, jež jsou omezeny na svobodě, musí být zacházeno s ohledem na jejich lidská práva a lidskou důstojnost
2. důstojný a humánní výkon trestu odnětí svobody a výkon vazby lze realizovat pouze ve věznicích, které zajišťují bezpečnost a bezpečí celé společnosti stejně jako vězňům a vězeňskému personálu

³³ MARÁDEK, Václav.: Vězeňství, Ostravská univerzita, Ostrava 2005, s 44 - 46

3. omezení osob vykonávajících trest nebo umístěných ve výkonu vazby mají být uplatňována jen v rozsahu nezbytně nutném k dosažení účelu trestu odnětí svobody a účelu výkonu vazby
4. život ve věznicí má být v co nejvyšší míře blízký pozitivním aspektům života ve společnosti
5. rizika představovaná jednotlivými vězni mají být posuzována přísně individuálně a pouze podle toho má být s nimi jednáno
6. výkon trestu odnětí svobody má být plánován individuálně s důrazem na vytváření nejlepších možných podmínek pro reintegraci po propuštění³⁴

Návrh novely trestního zákona se připravoval patnáct let a po roce projednávání byl odsouhlasen. Svě účinnosti nabude od 1.ledna roku 2010. Nový trestní zákoník nahradí více než 40 let starý „totalitní“ trestní zákon a samozřejmě společně s ním dojde k mnoha změnám (např. nové instituty – domácí vězení). Dojde k většímu důrazu na ochranu života, majetku a dalších individuálních práv a rovněž se změní systematizace zákona. Na rozdíl od současného trestního zákona, jsou na prvním místě řazeny činy proti životu, zdraví, rodině a dětem, svobodě a lidské důstojnosti.

JUDr. Eva Herdová konstatovala o novém zákoně, že *„orgány činné v trestním řízení již nebudou posuzovat, zda jednání, jež má znaky trestného činu uvedené v trestním zákoně, dosáhlo vyššího než nepatrného (v případně mladistvého pachatele vyššího než malého) stupně společenské nebezpečnosti, jako podmínky trestnosti činu. Tento vágní pojem, jehož interpretace byla svěřena soudům, byl „nahrazen“ termínem společenské škodlivosti, který však nemá stejný význam jako pojem společenská nebezpečnost.“*

Změnou projde také rozlišování závažnosti trestních činů, které budou na dvě kategorie:

³⁴ Vyhledáno dne 24.3.2009: Koncepce rozvoje českého vězeňství do roku 2015, http://ad.vscr.cz/news_files/Koncepce2015.pdf

1. zločiny – projednány ve standardním trestním řízení
2. přečiny – čin, za který trestní zákoník stanoví trest odnětí svobody do tří let; trest spáchaný z nedbalosti; zjednodušené formy řízení, odklony a alternativní řešení, uplatnění prostředků probace a mediace

Největší rozruch ohledně připravovaného zákona, vyvolalo snížení věkové hranice trestní odpovědnosti. Věk pachatele se snížil na čtrnáct let, avšak pouze za předpokladu, že Ministerstvo spravedlnosti do šesti měsíců předloží Poslanecké sněmovně návrh novely, která hranici trestní odpovědnosti buď zvýší zpět na patnáct let. Případně navrhne jiné možnosti vymezení věkové hranice trestní odpovědnosti, například stanoví odlišnou věkovou hranici trestní odpovědnosti pro sexuální trestné činy.

„Mimo výše uvedené přináší nový trestní zákoník i další změny. Zavádí přes 60 nových skutkových podstat trestných činů (např. trestný čin pronásledování neboli stalking, trestný čin zanedbání péče o zvíře), výslovně zakazuje klonování lidských buněk, „nabourávání se“ do počítačových systémů a zaměstnávání lidí načerno, podrobněji řeší některé hospodářské trestné činy (např. nekalou soutěž či kartelové dohody), liberalizuje pěstování marihuany pro vlastní potřebu a další.“

Trestní zákoník bude splňovat požadavky ohledně evropským standardům a také moderní společnosti ve 21.století. Již výše jsem se zmínil, že bude poskytována vyšší ochrana společnosti před trestnými činy a jejich pachateli.³⁵

³⁵ Vyhledáno dne 24.3.2009: Co přináší nový trestní zákoník, <http://www.epravo.cz/top/clanky/co-prinasi-novy-trestni-zakonik-55564.html>

3. MÍROV PO ROCE 1989

Historie věznice sahá až do poloviny 12. století, kdy byl na strmém vrchu poblíž Mohelnice vybudován dobře opevněný hrad Mírov, jenž se stal součástí obranné soustavy, chránící majetek olomouckého biskupa. Od konce 14. století sloužil jako spolehlivé vězení pro provinivší se biskupské služebníky.³⁶

3.1. Situace ve věznici

Po listopadovém převratu roku 1989 se situace ve věznici pochopitelně změnila. Při první vyhlášené amnestii, která se uskutečnila 8. prosince nebyl z Mírova propuštěn nikdo, protože političtí vězni už tam nebyli. Ale snad všichni nedobrovolní obyvatelé hradu se najednou začali považovat za oběti komunistického režimu i když šlo třeba o zloděje, neplatiče alimentů či dokonce vrahy. Vězni začali po vzoru Občanského fóra zakládat fóra vězeňská. V čelech těchto seskupení stáli mluvčí, kteří vznášeli požadavky na náčelníka útvaru. Požadavky se týkaly změn ve stravování, ubytování a využití volného času. Hlavně chtěli, aby jim bylo umožněno sledovat televizi a mít tak možnost dozvědět se co se v této době děje v Praze. Dožadovali se také přímé komunikace s nejvyššími představiteli SNV za přítomnosti médií. Situace ve věznici se postupně vyhrcovala a panovalo zde stále se zvyšující napětí. Ve snaze tuto situaci zklidnit přijel na hrad tehdejší advokát JUDr. Otakar Motejl, který byl známý jako obhájce pronásledovaných v období normalizace. Příslušníci mírovského útvaru SNV měli v těchto chvílích za úkol takticky vyjednávat s odsouzenými tak, aby se dále nezvyšovalo napětí a měli zabránit případnému násilnému vystupování vězňů. Situaci se podařilo zvládnout v klidu a druhá amnestie už se týkala mnoha odsouzených. Ve věznici pracovalo na začátku roku 1990 několik senátů Okresního soudu v Šumperku. Právě na základě jejich rozhodnutí opustilo během 2. a 3. ledna celkem 181 vězňů. Amnestie zasáhla i všechny ostatní, kterým byly zkráceny tresty nejméně o rok. Novela trestního zákona č. 175/1990 Sb. z 2. května 1990 umožnila další zkrácení řady trestů a tak věznici opustilo dalších 62 odsouzených. Zkrácení trestů znamenalo pro mnoho vězňů také možnost požádat si o podmíněčné

³⁶ Vyhledáno dne 24.3. 2009: http://mírov.vscr.cz/clanky/?cl_id=27

propuštění. Na základě těchto žádostí soud propustil dalších 156 osob. Během roku 1990 bylo tedy propuštěno na svobodu celkem 399 vězňů. Na konci roku jich na Mírově zůstalo okolo 250.

Po listopadových událostech se také začalo mluvit o možném zrušení věznice. Na Mírově proběhla řada návštěv pracovníků správy SNV, ministerstva spravedlnosti, poslanců i zahraničních delegací a ještě v roce 1990 bylo rozhodnuto, že věznice bude nadále využívána k výkonu trestu odnětí svobody pro dlouhodobě a doživotně odsouzené. V tomto roce byla nařízena ověřování způsobilosti příslušníků SNV k výkonu služby. Byly zřízeny prověřkové komise, které měly posuzovat zejména dodržování předpisů, odbornou způsobilost a morální profil, ke kterému patřil i vztah posuzovaného k demokratizačnímu úsilí společnosti. V celé republice po těchto prověrkách opustilo Sbor nápravné výchovy kolem 1500 pracovníků. Na Mírově se prověrky uskutečnily v září 1990 a neprošli jimi jen tři příslušníci. U některých zaměstnanců bylo navrženo, aby nepracovali přímo s odsouzenými. Ve věznici tedy k zásadním obměnám nedošlo a konečně byl vyřešen problém, kterého se zdejší příslušníci obávali.

Následující roky se tvořilo nová koncepce vězení, která vycházela z vězeňských pravidel platných v západní Evropě a také humanistických tradic našeho vězeňství. Výsledkem snažení byl zákon č. 555/1992 Sb., který přinesl zásadní reformu celého systému vězeňství. Další zákony, které na něj navazovaly např. upravovaly výkon vazby nebo stanovily zásady výkonu trestu. Podle jednoho z nich se zavedlo nové rozdělení a pojmenování vězeňských zařízení. Nový název ústavu tedy zněl Věznice Mírov. Změnil se také počet vězňů. Dříve jich bylo 600 až 800 nyní se počet pohybuje okolo 360 osob. Průměrná délka trestů zdejších vězňů je 10 let. Jako první věznice u nás Mírov přivítal odsouzené na doživotí. Ale jsou zde v menším rozsahu vykonávány i mírnější tresty v oddělení s ostrahou a oddělení s dozorem. Nachází se tu také specializované oddělení pro odsouzené s duševní poruchou a poruchou chování.

Odsouzení, kteří projdou přes nástupní oddělení jsou umístěni na ubytovnu se standardním režimem. Zvlášť jsou ubytováni vězni, kteří jsou ve výkonu trestu poprvé, kuřáci a nekuřáci. Program zacházení s odsouzenými obsahuje pracovní a

vzdělávací aktivity. Mezi vzdělávací aktivity patří např. jazykové kroužky, právní minimum, krátkodobé kurzy pro vlastní využití na pracovištích věznice. Jsou tu i různé speciálně výchovné aktivity, do kterých patří relaxace a různé druhy terapií (muzikoterapie, psychoterapie). Oblíbené aktivity jsou samozřejmě ty zájmové, kterých je široký výběr (kondiční cvičení, stolní tenis, akvaristický kroužek, hudební kroužek, audioprojekce a další). Je zde také kladen důraz na utváření vnějších vztahů – udržování kontaktů s rodinou, příbuznými a přáteli. Vedení věznice usiluje o to, aby odsouzení co nejvíce využívali svůj volný čas k nějaké smysluplné a zájmové činnosti a to zejména proto, že nuda a nicnedělání je zdrojem negativních jevů. Na Mírově tak například vzniklo několik hudebních skupin či výtvarný kroužek, který pořádal výstavy i mimo objekt věznice.

Ale vězni jsou také ze zákona povinni pracovat, pokud je jim práce nabídnuta a pokud tomu nebrání jiné překážky. Na Mírově je dlouhodobě udržována zaměstnanost nad 60 %. Nejvíce odsouzených pracuje pro mohelnický závod Siemens elektromotory s. r. o., na druhém místě je kovovýroba pro šumperské podniky Novatronik a Fortex, pro Zakov Lanškroun, Metaform Kroměříž a SWIS Mohelnice. Střídavě zaměstnání jsou i doživotně odsouzení, ale pro ně se práci nedaří dlouhodobě zajišťovat. V poslední době je ve věznici významná i dřevovýroba. Dříve se zde vyráběly jen palety, ale postupně se zdejší vězni propracovali až k výrobě nábytku. Kvalita výrobků je natolik dobrá, že se nábytek dodává jak organizacím státní správy tak i soukromým osobám. Výrobky ze zdejší stolařské dílny například zaplnily areál Justičního paláce v Liberci. V červnu 2007 byla dokonce otevřena nová výrobní hala, která splňuje veškeré požadavky na bezpečnost práce a hlavně zde může být zaměstnáno více osob.

Kromě výroby nábytku stojí za zmínku výroba hraček a didaktických pomůcek. S touto výrobou se začalo kolem roku 2000 a podílí se na ní zhruba 20 osob. Vězni pracují v malé dílně pro pracovní terapii specializovaného oddělení věznice a nedostávají za odvedenou práci žádnou odměnu. Za to je může hrát pocit, že svými výrobky pomáhají postiženým dětem, které navštěvují školu Pomněnka v Šumperku a Pedagogické centrum v Mohelnici. Děti si s těmito hračkami rozvíjejí a cvičí soustředění, představivost, manuální zručnost i sociální dovednosti.

3.2. Stavební úpravy

Rozhodnutím, že Mírov bude i dále sloužit jako věznice mohla být utvořena koncepce rozvoje do roku 2000. Na jejím základě byly postupně odstraněny všechny přístřešky a přístavky na nádvoří a zřízena jídelna pro odsouzené. Proběhla rekonstrukce objektu pro dlouhodobé a doživotní tresty. V letech 1992 -1997 došlo k plynofikaci celého areálu. Proto mohla být odstraněna středotlaká parní kotelna. Opravovali se fasády, střecha severního traktu, kde byly zřízeny pracovny specialistů a byl zde vybudován i osobní výtah. Na východní straně druhého nádvoří byla vsazena vestavba, která spojovala dvě budovy. V této vestavbě vzniklo pomocné pracoviště operačního střediska, z něhož je za pomoci nejmodernější techniky řízen a kontrolován vnitřní chod věznice. Ve východním traktu vzniklo rekonstrukcí a přestavbou nové specializované oddělení a oddělení pro výjimečné a doživotní tresty. Mírov se také stal první věznicí, která využívala rozsáhlou počítačovou síť. Stalo se tak díky odborné úrovni pracovníků, možnosti nákupů části techniky z prostředků provozovny hospodářské činnosti také podporou některých pracovníků generálního ředitelství.

Věznice také zajišťovala výkon vazby pro okresní soudy v Šumperku, ve Svitavách, v Jeseníku a v Ústí nad Orlicí a to v letech 1993 až 2001. Z tohoto důvodu byl rekonstruován objekt u vchodu do věznice. Rekonstrukce zasáhla místnosti pro návštěvy, výslechy a byla zde zřízena i lékařská ordinace. Na půdě přibýly kanceláře pro personál, místnosti pro příjem obviněných a sklady jejich osobních věcí. V polovině roku 2001 byla činnost oddělení výkonu vazby z Mírova přesunuta do vazebních věznic v Olomouci a Hradci Králové. V objektu jsou od roku 2004 ubytováni odsouzení, kteří jsou zařazeni především do věznice s ostrahou a do věznice s dozorem a pracují ve vnitřním prostoru.

3.3. Zaměstnanci na Mírově

Při změně názvu někdejších příslušníků SNV na příslušníky vězeňské služby došlo také na změnu jejich uniforem. Původní olivově zelené uniformy nahradily

stejnokroje v kombinaci šedé a tmavomodré barvy, k nimž patří i celá řada doplňků. Na náramenicích se místo hvězd nosí osmicípé rozety. Hvězdy už nejsou ani na knoflících. Naopak se na čepicích a rukávech objevily státní znaky České republiky. Změnou prošel počet zaměstnanců a také možnosti jejich dalšího vzdělávání. Většinou část tvoří samozřejmě muži, žen je kolem čtyřiceti. Každý ze zaměstnanců se může kromě individuálního vzdělávání zapojit se do speciálních kurzů v Institutu vzdělávání VS ve Stráži pod Ralskem. Nabídka kurzů je velmi široká, namátkou jsou to kurzy výpočetní techniky, jazykové kurzy, psychoterapeutický výcvik apod. Je vidět, že personální politika Vězeňské služby České republiky klade stále se zvyšující se nároky na své příslušníky a jejich odbornost a profesní výkon služby.³⁷

3.4. Současnost

Současná mírovská věznice je profilována jako věznice se zvýšenou ostrahou. Má oddělení s dozorem, s ostrahou, oddělení se zvýšenou ostrahou, oddělení pro výkon doživotních trestů a oddělení specializované pro výkon trestu odsouzených s poruchou duševní a poruchou chování.

Ubytovací kapacita je 345 míst. Vězni jsou ubytováni na společných světnicích, největší má 18 lůžek. Celkem 32 světnic je určeno pro dva vězně, jednolůžkových světnic je v současné době 8.³⁸

³⁷ *Hrad Mírov : od založení po současnost*. Mohelnice 2008: s 116 – 123.

³⁸ Vyhledáno dne 24.3. 2009: http://mirov.vscr.cz/clanky/?cl_id=27

ZÁVĚR

Tato bakalářská práce přinesla popis vězeňství v ČR a popis situace a vývoje ve věznici na Mírově. Snažil jsem se v ní poukázat na některé dnešní problémy vězeňství (např. přeplněnost). Zabýval jsem se také dnešními možnostmi zapojení vězňů do pracovních procesů, které jsou podle mého názoru velice prospěšné a Česká republika jde v tomto směru stále dopředu.

Věřím, že se mi podařilo alespoň trochu přiblížit nejen to, jak se dnes ve vězení s odsouzenými zachází, jaká mají práva, ale i to jaké mají povinnosti. V této práci představuji také Vězeňskou službu České republiky, která je ústředním bodem našeho vězeňství. Podle mých zjištění mají zaměstnanci Vězeňské služby mnoho příležitostí se stále zdokonalovat ve svých pracovních schopnostech a tím tak modernizují postupy přímo ve věznicích. Samozřejmě i toto přispívá ke zvyšování úrovně vězeňství u nás. Myslím si, že v dnešní době je to opravdu potřeba, protože již od nepaměti se snaží odsouzení vymýšlet stále nové techniky a nekalé činnosti, kterými by si život ve věznici zpříjemnili.

Z mnoha prostudovaných materiálů a článků jsem si zároveň udělal obrázek, že dnešní Vězeňská služba a její příslušníci a zaměstnanci jsou hodně nedocenění. V médiích se stále objevují informace o nekalých praktikách a korupci v našich věznicích. To je podle mého názoru zapříčiněno zejména tím, že dnešní senzacechtivá média se snaží veřejnost zaujímat co nejvíce šokujícími zprávami. Po setkání s několika zaměstnanci Vězeňské služby České republiky stojím pevně za nimi a obdivuji jejich přístup k práci i jejich trpělivost a psychickou odolnost.

Závěrem bych chtěl konstatovat, že bez kvalitního vězeňského systému bychom se v dnešní hektické době určitě neobešli a v České republice se neustálým modernizováním zařízení, vybavení i legislativy ke kvalitním evropským systémům stále přibližujeme.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. MECLOVÁ, Kamila. Rozvoj vězeňského systému v České republice. *Sborník referátů z mezinárodní konference*. 1. vyd. Praha : Tiskárna VS Praha - Pankrác, 2003. ISBN 80-239-0138-9
2. KÝR, Aleš. Koncepce rozvoje vězeňství v ČR. *České vězeňství*. Tiskárna VV Praha – Pankrác, 1998
3. SLEZÁK, František. Investiční výstavba v českém vězeňství po roce 1989. In *Sborník referátů z mezinárodní konference*. 1. vyd. Praha : Tiskárna VS Praha - Pankrác, 2003. ISBN 80-239-3645-X
4. LOBODÁŠ, Oto. Vývoj slovenského vězeňského systému po roku 1993. In *Sborník referátů z mezinárodní konference*. 1. vyd. Praha : Tiskárna VS Praha - Pankrác, 2003. s. 174. ISBN 80-239-0138-9
5. NEDOROST, L.: Vězeňství a správa vězeňství v ČR, Masarykova univerzita, Brno 1995,
6. PIROCH, Jiří. Bezpečnost věznic a vazebních věznic. In *Sborník referátů z mezinárodní konference*. 1. vyd. Praha : Tiskárna VS Praha - Pankrác, 2003. s. 280 - 281. ISBN 80-239-3645-X
7. MAŘÁDEK, Václav.: Vězeňství, Ostravská univerzita, Ostrava 2005.
8. KŘUPKA, TRUNDA, WILHELM. *Hrad Mírov : od založení po současnost*. Mohelnice 2008: s. 170

INTERNETOVÉ ZDROJE

1. Zákony – online [online]. [cit. 2009-03-24]. Dostupné z WWW: <http://zakony-online.cz/?s10&q10=all>
2. Zaměstnávání a odměňování odsouzených, [online]. [cit. 2009-03-24]. Dostupné z WWW: <http://www.epravo.cz/top/clanky/zamestnavani-a-odmenovani-odsouzenych-17572.html>
3. Vyhláška Ministerstva spravedlnosti, [online]. [cit. 2009-03-24]. Dostupné z WWW:
http://isap.vlada.cz/Lexdata/lex_sb.nsf/00000000000000000000000000000000/2d5430e3e02a9869c1256856003333e7?OpenDocument
4. Věznice Mírov, [online]. [cit. 2009-03-24]. Dostupné z WWW:
http://mírov.vscr.cz/clanky/?cl_id=51
5. Koncepce rozvoje českého vězeňství do roku 2015, [online]. [cit. 2009-03-24]. Dostupné z WWW: http://ad.vscr.cz/news_files/Koncepce2015.pdf
6. Co přináší nový trestní zákoník, <http://www.epravo.cz/top/clanky/co-prinasi-novy-trestni-zakonik-55564.html>

SEZNAM PŘÍLOH

1. Věznice v České republice a jejich profilace
2. Organizační schéma VS České republiky

Seznam věznic v ČR a jejich profilace

- 1. Bělušice**
 - věznice s ostrahou
 - zvláštní oddělení věznice pro výkon vazby
 - oddělení s dozorem
 - oddělení s ostrahou
- 2. Brno**
 - vazební věznice
 - samostatné oddělení pro výkon trestu s dozorem
- 3. České Budějovice**
 - vazební věznice
 - samostatné oddělení pro výkon trestu s dozorem
- 4. Drahonice**
 - pobočka věznice Oráčov
 - oddělení s dohledem
 - oddělení s dozorem
- 5. Heřmanice**
 - věznice s ostrahou
 - zvláštní oddělení věznice pro výkon vazby
 - oddělení s dozorem
 - oddělení s ostrahou
- 6. Horní Slavkov**
 - věznice s ostrahou
 - zvláštní oddělení věznice pro výkon vazby
 - oddělení s ostrahou
- 7. Hradec Králové**
 - vazební věznice
- V objektu Hradec Králové**
 - oddělení s dozorem
 - oddělení s ostrahou
- V objektu Pouchov**
 - oddělení s dohledem
 - oddělení s dozorem
- 8. Jiřice**
 - věznice s dozorem
 - oddělení s dohledem
 - oddělení s dozorem
- 9. Karviná**
 - vazební věznice - pobočka vazební věznice Ostrava
 - samostatné oddělení pro výkon trestu s dozorem
- 10. Kouřim**
 - věznice s ostrahou
 - zvláštní oddělení věznice pro výkon vazby

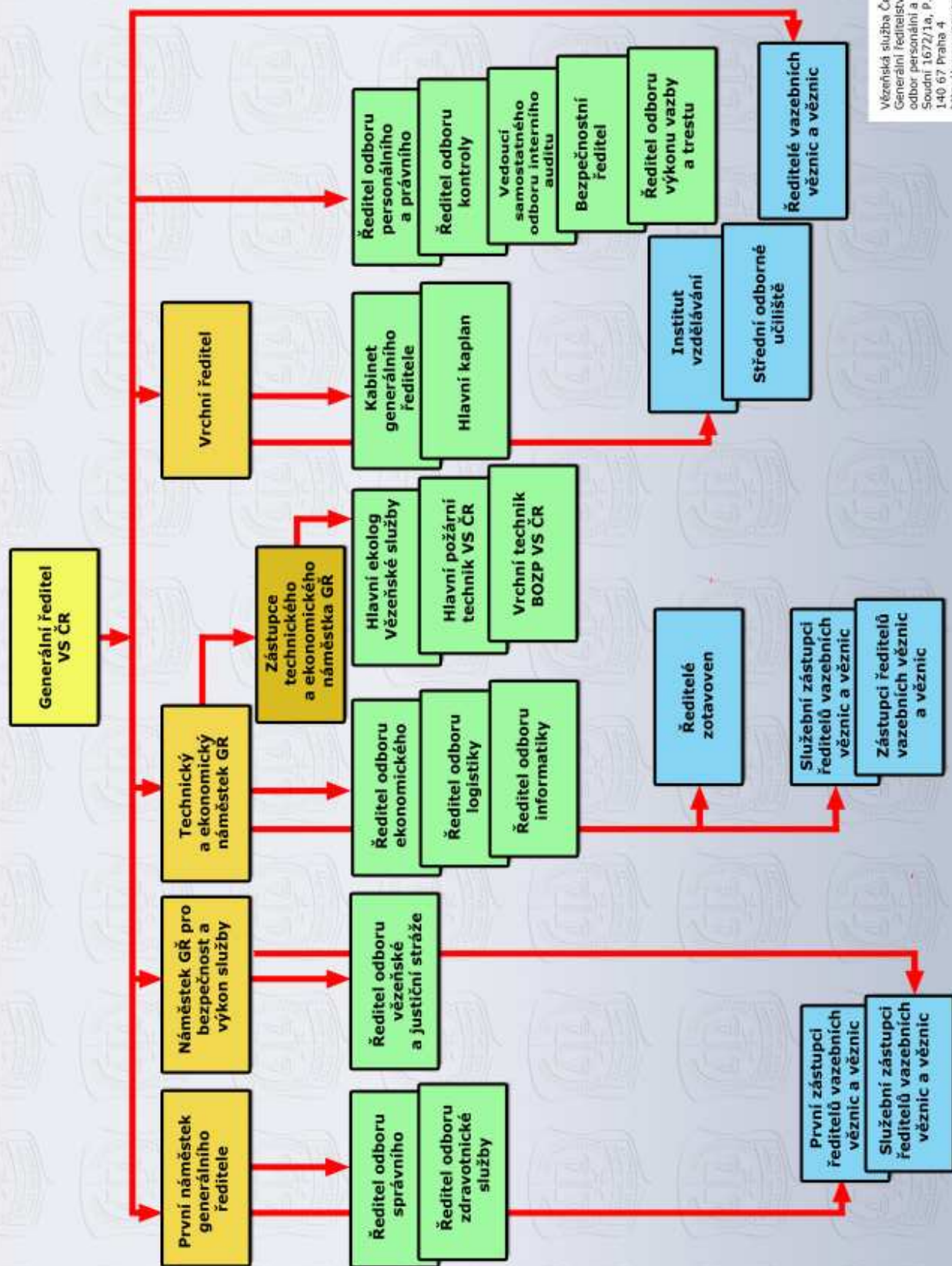
- oddělení s dozorem
- oddělení s ostrahou
- 11. Liberec**
 - vazební věznice
 - samostatné oddělení pro výkon trestu s dozorem
- 12. Litoměřice**
 - vazební věznice
 - samostatné oddělení pro výkon trestu s dozorem
- 13. Mírov**
 - věznice se zvýšenou ostrahou
 - zvláštní oddělení věznice pro výkon vazby
 - oddělení s ostrahou
 - oddělení se zvýšenou ostrahou
 - oddělení pro výkon doživotního trestu odnětí svobody
- 14. Nové Sedlo**
 - věznice s ostrahou
 - oddělení s dozorem
 - oddělení s ostrahou
- 15. Odolov**
 - věznice s dozorem
 - oddělení s dohledem
 - oddělení s dozorem
- 16. Olomouc**
 - vazební věznice
 - samostatné oddělení pro výkon trestu s dozorem
- 17. Opava**
 - věznice s ostrahou
 - zvláštní oddělení věznice pro výkon vazby
 - oddělení s dohledem pro výkon trestu žen
 - oddělení s dozorem pro výkon trestu žen
 - oddělení s ostrahou pro výkon trestu žen (do tohoto objektu nejsou umístovány odsouzené cizinky)
 - oddělení s dohledem pro výkon trestu mladistvých
 - oddělení s dozorem pro výkon trestu mladistvých
 - oddělení s ostrahou pro výkon trestu mladistvých
 - oddělení s dohledem pro výkon trestu mužů
 - oddělení s dozorem pro výkon trestu mužů
- 18. Oráčov**
 - věznice s ostrahou
 - oddělení s dozorem

- oddělení s ostrahou
- 19. Ostrava**
 - vazební věznice
 - samostatné oddělení s dozorem pro výkon trestu mužů
 - samostatné oddělení s dozorem pro výkon trestu žen
- 20. Ostrov nad Ohří**
 - věznice s ostrahou
 - zvláštní oddělení věznice pro výkon vazby
 - oddělení s dozorem
 - oddělení s ostrahou
 - samostatné oddělení pro odsouzené se změněnou pracovní schopností, odsouzené v důchodovém věku a invalidní odsouzené
- 21. Pardubice**
 - věznice s ostrahou
 - zvláštní oddělení věznice pro výkon vazby
 - oddělení s dohledem pro výkon trestu žen
 - oddělení s dozorem pro výkon trestu žen
 - oddělení s ostrahou pro výkon trestu žen
 - oddělení se zvýšenou ostrahou pro výkon trestu žen
 - oddělení s dozorem pro výkon trestu mužů
 - oddělení s ostrahou pro výkon trestu mužů
- 22. Plzeň**
 - věznice se zvýšenou ostrahou
 - zvláštní oddělení věznice pro výkon vazby
 - oddělení s dozorem
 - oddělení s ostrahou
 - oddělení se zvýšenou ostrahou
 - oddělení specializované pro výkon trestu odsouzených toxikomanů
 - oddělení specializované pro výkon trestu odsouzených psychopatů
- 23. Praha - Pankrác**
 - vazební věznice
 - samostatné oddělení pro výkon trestu s dozorem
 - samostatné oddělení pro výkon trestu s ostrahou
- 24. Praha – Ruzyně**
 - vazební věznice
 - samostatné oddělení pro výkon trestu s dozorem

- 25. Příbram**
- věznice s ostrahou
 - zvláštní oddělení věznice pro výkon vazby
 - oddělení s dozorem
 - oddělení s ostrahou
- 26. Rýnovice**
- věznice se zvýšenou ostrahou
 - zvláštní oddělení věznice pro výkon vazby
 - oddělení s dozorem
 - oddělení s ostrahou
 - oddělení se zvýšenou ostrahou
- 27. Říčany**
- věznice s ostrahou
 - oddělení s dozorem
 - oddělení s ostrahou
- 28. Stráž pod Ralskem**
- věznice s ostrahou
 - zvláštní oddělení věznice pro výkon vazby
 - oddělení s dozorem
 - oddělení s ostrahou
- 29. Valtice**
- věznice se zvýšenou ostrahou
 - zvláštní oddělení věznice pro výkon vazby
 - oddělení s ostrahou
 - oddělení se zvýšenou ostrahou
- 30. Vinařice**
- věznice s ostrahou
 - zvláštní oddělení věznice pro výkon vazby
 - oddělení s dozorem
 - oddělení s ostrahou
- 31. Všehrady**
- věznice pro mladistvé
 - oddělení s dohledem pro výkon trestu mladistvých
 - oddělení s dozorem pro výkon trestu mladistvých
 - oddělení s ostrahou pro výkon trestu mladistvých
 - oddělení s dohledem pro výkon trestu mužů
 - oddělení s dozorem pro výkon trestu mužů

Vězeňská služba ČR

Organizační schéma Vězeňské služby ČR

Vězeňská služba České republiky,
 Generální ředitelství,
 odbor personální a právní
 Soudní 1672/1a, P.O.Box 3,
 140 67 Praha 4
<http://www.vscz.cz>